

DOCUMENT DE SÍNTESI DE LA TAULA DE TREBALL DONES D'ORIGEN ESTRANGER

Servei d'Informació i Atenció a la Dona (SIAD)

Pla Territorial de Ciutadania i Immigració

Març de 2011

ÍNDEX

1. Introducció	3
PRIMERA PART	5
2. Diagnosi	5
2.1. Introducció	5
2.2. Alfabetització i coneixement de l'idioma:	6
2.3. Els diferents àmbits de la violència viscuts per les dones d'origen estranger del Maresme.....	8
2.4. Formació i inserció laboral	12
2.5. Àmbit de la salut	13
2.6. Participació i associacionisme	14
2.7. La mirada de la societat d'acollida: tòpics i prejudicis.....	15
SEGONA PART.....	17
3. Necessitats expressades	17
3.1. L'aprenentatge de la llengua i alfabetització	17
3.2. La inserció laboral.....	17
3.3. La violència de gènere.....	18
3.4. La salut	19
3.5. La participació i l'associacionisme	19
3.6. La mirada de la societat d'acollida: tòpics i prejudicis	19
3.7. Altres necessitats i propostes expressades.....	19
4. Propostes definides	20
4.1. Propostes per eixos.....	20
4.2. Propostes per àmbits	42
5. Resum de conclusions finals	46

1. Introducció

El Pla comarcal de Polítiques de dones, aprovat al Ple del Consell Comarcal del Maresme el 16 de novembre de 2010, contempla, entre els seus diferents eixos, el treball amb les dones d'origen estranger igual que amb totes les dones de la comarca, però atenent de manera específica a aquelles necessitats que per diferents motius (legals, de processos de reagrupament, de canvis de rols en la família, de costums arrelats en la comunitat i que perjudiquen a les dones, de desconeixement de l'idioma i de les normes de la societat d'acollida, etc.), generen obstacles davant de l'autonomia d'aquestes dones i la igualtat d'oportunitats.

Per dur a terme les accions del Pla o altres accions que encaixin en els eixos de treball relacionats amb les dones d'origen estranger de la nostra comarca, des del Consell Comarcal hem impulsat la creació d'una taula de treball, que hem anomenat "Dona d'origen estranger", amb la participació de professionals que treballen o atenen a dones d'origen estranger, dones d'origen estranger referents dels seus col·lectius i membres d'entitats de dones de la comarca.

Els objectius de la taula són:

- Posar sobre la taula les necessitats de la dona d'origen estranger al Maresme.
- Posar en comú els eixos del Pla comarcal de Polítiques de dones relacionats amb la dona d'origen estranger.
- Prioritzar els eixos i accions que permetin definir un pla de treball per fomentar l'autonomia i la igualtat de la dona d'origen estranger i promoure la seva participació a la societat d'acollida.

Han format part de la taula de treball professionals que treballen o atenen a dones d'origen estranger, dones d'origen estranger referents dels seus col·lectius i membres d'entitats de dones de la comarca. No hem pogut comptar amb dones procedents d'alguns dels orígens presents a la comarca, però no han estat prou representatius dels diversos col·lectius de dones.

S'han realitzat en el marc de la taula 7 trobades entre el 24 de maig de 2011 i el 25 de gener de 2012, tot i que la dedicació de les diverses persones que hi ha format part ha estat diversa. El grup ha estat format per: 2 tècniques del servei de Nova Ciutadania, Dona i Joventut de l'Ajuntament de Mataró, 1 tècnica d'immigració dels ajuntaments de Calella, Pineda de Mar i Tordera, 1 tècnica de la del CIRD del Masnou, 1 tècnica del SIAD de Premià de Mar, 1 tècnica d'igualtat de l'ajuntament d'Arenys de Mar, 1 regidora d'igualtat de l'ajuntament d'Arenys de Mar, 1 caporal i 1 agent del Grup Regional d'Atenció a la Víctima de la Unitat Regional de Proximitat i Atenció i Ciutadà de la Regió Policial Metropolitana Nord de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra Policial Metropolitana Nord de Mossos d'Esquadra, 1 tècnica de CC.OO., 1 mestra d'adults de l'Aula

Cultural d'Arenys de Munt, 2 mestres d'adults de l'Escola d'Adults Maria Saus de Canet de Mar, 1 dona de l'associació catalana-marroquina d'Arenys de Mar, 1 dona de l'associació boliviana de Mataró, 1 dona d'origen bolivià de Malgrat de Mar, 1 dona de l'associació de dones d'Alella, 2 tècniques del servei de dona del Consell Comarcal del Maresme, 1 tècnica del servei d'atenció a les dependències del Consell Comarcal del Maresme i 2 tècnics del Pla Territorial de Ciutadania i Immigració del Consell Comarcal del Maresme.

Aclarim com a grup que quan parlem de dona d'origen estranger ens referim a una diversitat de dones on no només hem tingut en compte l'origen, sinó que hem partit també de la diversitat de realitats que trobem en cada col·lectiu de dones. S'ha fugit d'un concepte estigmatitzador del col·lectiu de dones d'origen estranger intentant diferenciar els diversos perfils que trobem dins el col·lectiu de dones d'origen estranger i entenent que algunes d'aquestes dones tenen unes particularitats molt específiques que impedeixen una situació d'igualtat d'oportunitats en el marc de les actuacions generals que defineix el Pla de Polítiques de Dona. S'entén que el grup de treball ha d'atendre a aquestes particularitats per tal de potenciar la igualtat de condicions respecte la resta del col·lectiu de dones.

En aquest document es recullen el conjunt de propostes que s'han realitzat durant les diverses trobades del grup de treball. El document és un recull de propostes elaborades que es basen en mancances i situacions detectades i en l'anàlisi de les necessitats. Aquestes propostes també tenen en compte els recursos i el territori que ens envolta i pretenen ser properes i adaptades a la realitat.

Abans, però, d'entrar en les necessitats que s'han expressat al grup de treball, a partir de les quals hem elaborat i prioritzat un total de 59 propostes, volem extreure alguns elements de diagnosi que s'han recollit a la taula de treball.

D'aquesta manera hem estructurat el document en dues parts: la primera fa referència als elements de diagnosi, i la segona recull les necessitats i propostes recollides i prioritzades per la taula de treball junt amb un resum de conclusions finals.

PRIMERA PART

2. Diagnosi

En aquesta diagnosi recollim alguns elements que s'han recollit en el grup de treball. Abans d'entrar en la recollida de necessitats, considerem que és rellevant disposar d'aquests elements que ens ajuden a conèixer la realitat de les dones d'origen estranger a la comarca.

2.1. Introducció

Al Maresme hi viuen 25.184 dones¹ amb nacionalitat estrangera de diferents orígens. Els principals països d'origen són: Marroc, Gàmbia i Senegal, a Àfrica, i Equador, Bolívia i Argentina, a Amèrica Llatina. També trobem força presència de dones de la resta de la Unió Europea, de l'Europa de l'Est i asiàtiques. Aquestes dones formen un grup molt heterogeni, però considerem bàsic aprofundir més en el coneixement de les necessitats específiques d'aquest col·lectiu per adequar polítiques i recursos, avançant en la igualtat d'oportunitats i incrementant la seva autonomia personal.

Les dones d'origen estranger juguen un paper important en el procés d'integració de les seves famílies en la societat d'acollida, perquè fan de pont diàriament entre els seus col·lectius i la societat en les gestions que fan (relació amb l'escola, l'administració, etc.).

El principi d'igualtat de gènere ens obliga a tenir en compte aquest nou component de la nostra ciutadania, atenent les seves necessitats i promovent la seva autonomia.

La integració en la societat d'acollida és un procés que comporta obligatòriament passar per diverses etapes, començant per l'alfabetització, per després accedir a una formació més general que possibiliti la tercera etapa basada en la inserció laboral per, finalment, en la darrera etapa poder plantejar-se una participació en la vida social al municipi.

La finalitat òptima d'aquest procés és que la dona arribi a ser una persona autònoma, amb capacitat de decidir lliurement el seu futur i amb eines per poder respondre a les seves pròpies necessitats i les de la seva família.

Aquest procés no és fàcil d'emprendre, ja que des de l'arribada, la dona d'origen estranger es troba amb dificultats de diferents ordres:

- Relacionades amb el col·lectiu al qual pertany.
- Relacionades amb la seva situació jurídica.

¹ Font: Idescat, padró continu a 1 de gener de 2010

- Relacionades amb la societat d'acollida i les noves exigències de la integració en una nova societat.

A continuació, descrivim i analitzem els diferents àmbits que afecten a la dona d'origen estranger del Maresme i en els quals es detallen les dificultats i esforços d'integració.

2.2. Alfabetització i coneixement de l'idioma:

S'observa, sobretot darrerament, una gran voluntat per part de les dones d'origen estranger de formar-se. La resistència inicial a apuntar-se en espais d'aprenentatge de la llengua ja no existeix, llevat d'excepcions i en determinats col·lectius. Cada vegada són més les dones que volen estudiar i formar-se, donant una especial importància a l'alfabetització i al coneixement de l'idioma. Ja fa uns anys que es percep que moltes dones han entès que formar-se és beneficiós per elles, pels seus fills i per la seva família (veuen que poden ser un element de reforç en l'educació dels seus fills, que formar-se els és útil per trobar feina, etc.). Però a l'hora de fer-ho, es troben diferents dificultats que obstaculitzen el seu accés als recursos formatius. Ens trobem dificultats relacionades amb la realitat de la dona en qüestió, amb el municipi o amb el professorat, entre els quals recollim aquests:

Dificultats relacionades amb la dona:

- Els horaris no sempre són els adequats a la realitat de les dones d'origen estranger. La majoria d'aquestes dones són mares i mestresses de casa. Per la qual cosa, els és difícil fer cursos en horaris de vespres/nit. A més de patir altres tipus de dificultats derivades de la mentalitat masclista dels seus marits. Existeix un component molt fort del patriarcat, que genera dificultats quant a les possibilitats de participar en espais que generin relació d'aquestes dones amb altres del municipi. Tot i que les dones moltes vegades utilitzen la estratègia "d'estira i arronsa" amb aquest tipus de relació patriarcal per sortir guanyant sense entrar en conflictes que puguin amenaçar la continuïtat de la relació matrimonial.
- La poca regularitat en l'assistència i el no respecte de l'horari d'entrada i de sortida poden ser elements que a vegades obstaculitzen el desenvolupament normal de la classe. La manca de costum fa que algunes dones adoptin aquesta actitud que cal corregir amb més exigència.

Dificultats relacionades amb el municipi:

- Manca d'espais d'aprenentatge de la llengua al Maresme. Tot i que hi ha una oferta de cursos en diversos municipis, no és suficient en el nombre d'espais ni en el nombre d'hores que les dones han de cursar a la setmana. Això fa que el procés d'aprenentatge sigui més lent i llarg.

- Manca d'espais exclusius per a dones ja que moltes dones no accepten entrar en espais mixtes on hi ha homes dels seus col·lectius. Tot i que accepten cada cop més que la persona formadora sigui un home.
- Manca d'espais on els nens que no estiguin en edat escolar puguin ser atesos en el moment en què les seves mares estiguin estudiant: guarderies, espais materno-infantils, etc.
- Manca d'espais físics, sobretot en alguns municipis, on es podrien dur a terme més cursos de llengua.
- Al no tractar-se d'una competència municipal és difícil que hi hagi una oferta de cursos com la que es desitja.
- Manca de recursos econòmics.

Dificultats relacionades amb el professorat:

La metodologia emprada i el material didàctic utilitzat no sempre són els adequats al perfil de dones a les quals va dirigit el curs. El professorat pateix per la seva banda de manca de recursos i de coordinació amb la resta de professorat i organismes (escoles d'adults, CPNL, Òmnium Cultural, altres entitats, voluntariat...) que ofereixen els cursos per tal de compartir material, metodologia i inquietuds². Quan hi ha diferents nivells en un mateix curs, la tasca es fa més difícil encara. No hi ha una única metodologia perfecta, sinó que en funció del grup trobem diferents metodologies d'ensenyament que serveixen. Es valora com a eina important pel professorat el coneixement de la gramàtica de la llengua d'origen (per exemple, si hi ha gènere en aquella llengua, perquè en àrab es confon la "i" per la "e", etc.).

Amb els homes, hi ha un esforç menys important d'alfabetització i ensenyament de l'idioma. Es percep una necessitat d'implicar els homes perquè facin formació i diversificar els horaris dels espais d'alfabetització. Sensibilitzar els pares perquè puguin cuidar dels nens quan les dones estudien.

A més d'alfabetitzar-se i/o conèixer l'idioma, les dones d'origen estranger necessiten conèixer també l'entorn on han vingut a viure per moure-s'hi amb la major facilitat possible. Els espais d'aprenentatge de la llengua no s'aprofiten com cal per oferir sessions de coneixement de l'entorn: xerrades sobre els temes d'interès per les dones (salut, educació, serveis socials, habitatge, treball, etc.), monogràfics sobre la ciutat, visites als llocs d'interès, etc.

Al mateix temps que fer coneixement de l'entorn, es pot dur a terme, en aquests espais, una tasca de sensibilització important que les dones necessiten per aprendre a fer front a moltes dificultats de la vida i per generar més sensibilització i compromís per part seva cap a la igualtat de gènere i l'empoderament de la dona.

² Tal com es va fer a Mataró amb l'experiència del "Grup de llengua i entorn".

Finalment, es percep una manca d'espais de relació tant entre les dones d'un mateix col·lectiu com entre les dones de diferents col·lectius. S'ha pogut comprovar, però, que els espais d'aprenentatge de la llengua esdevenen amb el temps espais de relació. Es tracta d'un aspecte positiu, però que a la llarga pot generar una certa dependència a l'espai i un risc d'eternització en un mateix nivell quan la finalitat ha de ser avançar en l'aprenentatge.

2.3. Els diferents àmbits de la violència viscuts per les dones d'origen estranger del Maresme

Les dones d'origen estranger pateixen, com la resta de les dones, la violència de gènere en les seves diverses manifestacions: violència física, violència psicològica, violència econòmica, etc.

Però, a més, la seva pròpia realitat marcada pel fet de tenir un estatut jurídic de persona estrangera i pel fet de pertànyer a determinats col·lectius, estan patint altres tipus de violència que agreugen encara més la seva vida i dificulten la seva autonomia i llibertat personals. Aquestes manifestacions varien d'uns col·lectius a altres i afecten dones de diferents edats: nenes, noies, joves i dones.

Aquests tipus de violència es poden resumir en: la violència masclista, el casament precoç, les mutilacions genitals femenines i la restricció de la llibertat de les dones i noies.

La violència masclista:

La violència masclista té gairebé les mateixes manifestacions entre dones estrangeres i autòctones, però quan parlem de determinats col·lectius de dones d'origen estranger, ens trobem que aquesta violència és a vegades més legitimada o normalitzada, o que existeix un control més fort per part d'alguns col·lectius cap a les dones, i una tendència a no fer sortir els problemes fora de l'esfera familiar.

Hi ha dificultats afegides que fan més vulnerables les dones d'origen estranger a la violència masclista:

- Desconeixement de la llengua i de l'entorn.
- Vinculació jurídica a la parella necessària per a la renovació de la situació jurídica-administrativa.
- Pressió social del col·lectiu, per exemple, al voler separar-se.
- Dependència econòmica de la parella en cas de no disposar de recursos econòmics propis al no treballar. Sobretot si la dona no disposa de formació ni del permís de residència i treball.
- Desconfiança vers l'administració i desconeixement dels recursos existents.
- Els canvis en els rols de gènere viscuts darrerament (per causa del reagrupament d'homes per part de les dones o per causa de la crisi que ha deixat sense feina a

molts homes), han generat situacions de violència, com per exemple, en el cas del reagrupament d'homes per part de dones que treballen.

- La por de perdre la pròpia identitat d'origen fa que alguns homes, i a vegades també les dones, siguin més tancats i resistents a permetre que les dones gosin de la seva llibertat.
- El creixement d'un discurs religiós més conservador afecta negativament la dona.
- Es fa molt menys sensibilització amb els homes que amb les dones. Un fet que es constata en tota la societat en general.
- Manca de coordinació amb els països d'origen per prevenir situacions de violència, de desestructuració familiar i per preparar l'arribada a un país nou.
- Manca de recursos específics per a les dones immigrades.

Els casaments precoços i forçats:

Aquesta és una altra manifestació de la violència contra les dones que viuen, especialment, noies joves en algunes comunitats (romaneses, gitanes, marroquines o subsaharianes). Hi ha famílies que tendeixen a casar les noies en una edat molt jove (a partir dels 14 anys generalment), malgrat que la llei del país d'origen no ho estigui permetent, com per exemple és el cas del Marroc.

Hi ha diferents causes que ho motiven, de les quals en destaquem les següents:

- El control de la sexualitat de la noia (cal que tingui una conducta com cal, no pot tenir relacions sexuals, por a que perdi la virginitat, etc.).
- Els riscos de que la noia es "perdi" i abans que això passi és millor casar-la.
- Per casament de conveniència: una per poder portar per reagrupament familiar altres familiars que viuen al país d'origen.
- Per casament endogen: entre familiars perquè ningú es quedi solter (per exemple, amb un cosí o una cosina, on la pressió familiar no només la rep la noia sinó també la rep el noi).
- Per ampliar el clan familiar.

A vegades a la mare se li atorga el paper de responsable de vetllar per aquestes tradicions; en cas que no es mantinguin, se la culpabilitza de no haver sabut educar a la seva filla. Això explica el perquè algunes mares es veuen obligades a complir un paper no desitjat.

Pel que fa a la noia, a vegades accepta perquè no veu perspectives de futur i entén que no té cap altra opció que casar-se. A més, ens trobem amb la necessitat de nois i noies de pertànyer a un grup i posen per sota les seves necessitats individuals davant el grup per no ser rebutjats/des. També és cert que es van produint canvis als països d'origen que promouen altres projectes de vida que no siguin només casar-se i això juga en favor d'aquests canvis. D'aquesta manera, veiem que hi ha dues actituds clares davant dels

casaments forçats que ens preocupen: acceptar però sense la voluntat de casar-se, o no acceptar però veure's obligada a fer-ho.

Existeix poca sensibilització vers aquest tema i poca informació sobre la legislació. Moltes vegades, s'opta directament per mesures cautelars, com retirar el passaport als pares, dur la noia a un centre d'acollida, etc., abans d'intentar emprar l'eina de la mediació. Això genera més rebuig encara per part dels pares cap a al cultura de la societat d'acollida i la noia corre més risc o, en el millor dels casos, acaba en un centre d'acollida. Quan s'aplica la mediació es descobreix a un pare i a una mare que desconeixen la llei, que no tenen males intencions i que amb un pla de treball i amb sensibilització s'arriba a solucionar el tema. Altres vegades la noia ja havia decidit acceptar casar-se i en un moment donat s'hi nega deixant els pares en una posició delicada davant de la família. Entenem que és important l'eina de la mediació per tractar aquests casos (com quan s'ha fet amb l'Equip d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència) i, quan fracassa aquesta eina, a llavors és necessària la intervenció policial. També considerem que caldria crear altres alternatives per potenciar l'autonomia d'aquestes noies i iniciar un debat sobre els recursos actuals que tenim per fer-ho.

Des de Mossos d'Esquadra existeix un procediment d'atenció i prevenció i policial de matrimonis forçats³. Fou aprovat l'any 2009, però n'ha de sortir un de nou enguany, on diferencien entre els matrimonis forçats i els de conveniència.

Els segons matrimonis:

Es donen en la comunitat subsahariana i en la marroquina (encara que amb menor mesura) casos de segons o tercers matrimonis que generen moltes situacions de violència i desestructuració familiar.

Donat que a l'estat espanyol un home només pot reagrupar a una dona, la segona o la tercera arriba per altres vies i viu en un estat d'anonimat. No és reconeguda ni com a dona ni com a mare, ja que les seus fills reben el nom de la primera dona.

Les mutilacions genitals femenines:

Aquest denominatiu resumeix un conjunt de pràctiques que afecten els òrgans genitals de les nenes i noies de determinats col·lectius, sobretot a l'Àfrica subsahariana. Consisteix en l'ablació o l'extirpació del clítoris, que varia d'un lloc a l'altre.

Es considera una pràctica que viola els drets humans de les dones i nenes, perquè vulnera la seva integritat física i mental, el seu dret a viure lliures de violència i discriminació i en determinats casos, el dret a la vida.

³ Podeu consultar aquest procediment en aquest enllaç: <http://www20.gencat.cat/portal/site/interior/menuitem.d5342830b4022e94d231c6abb0c0e1a0/?vgnextoid=324aaa5837896210VgnVCM1000008d0c1e0aRCD&vgnextchannel=324aaa5837896210VgnVCM1000008d0c1e0aRCD&vgnextfmt=default>

Els col·lectius que la practiquen provenen d'ètnies que la consideren com un tret identitari molt important i formant part de la seva tradició com a poble. Per això, s'arrela amb facilitat i no s'arriba a extingir-la, sinó, a reduir-la.

Al Maresme, com en totes les comarques on hi ha presència de comunitats subsaharianes, es dona aquesta realitat. Els pares la practiquen al país d'origen en un viatge que fan durant les vacances o d'imprevist.

Hi ha una experiència d'anys de treball de sensibilització i prevenció d'aquesta pràctica per part de l'administració i d'algunes entitats. Es van establir protocols d'actuació en cas de detectar-se algun cas de risc de mutilació. Al Maresme, hi ha hagut experiències de treball, però no de forma generalitzada en tota la comarca. Només existeixen protocols municipals d'actuació en pocs municipis. Això evidencia clarament la manca de protocols municipals que ordenin la intervenció preventiva en aquesta qüestió i una escassa informació d'alguns agents que haurien de formar part d'aquest protocol. Els protocols d'actuació en casos de violència de gènere en general, molt poques vegades inclouen les mutilacions genitals femenines com a una manifestació més de la violència envers les dones.

Des del setembre del 2005, en el que el Consell Comarcal va fer una jornada que abordava la prevenció de les mutilacions genitals femenines⁴, a la comarca s'han anat fent altres jornades formatives locals, la darrera de les quals fou organitzada per l'Ajuntament de Mataró el 3 d'octubre del 2011.

Quant al treball comunitari des de les entitats, arran d'aquesta jornada a Mataró, trobem que a la comarca hi intervenen o hi ha intervingut aquestes quatre entitats, les quals totes actualment estan actives:

- Associació Baobab (en el programa de formació d'agents de salut impulsat per l'ajuntament de Mataró)
- Associació Musu Kafo
- Associació AMAM
- Associació EQUIS

Mossos d'Esquadra estan realitzant xerrades en centres escolars. A la jornada de Mataró van explicar que només els han comunicat 5 casos a la comarca: 1 a Caldes d'Estrac, 2 a Mataró i 1 a Pineda de Mar.

En altres comarques, sobretot a la província de Girona, funcionen molt bé les taules locals, que esdevenen un bon punt de partida per al treball ordenat i en xarxa; hi participen els diversos agents implicats: àrees bàsiques de salut, escoles, mediadors interculturals,

⁴ Podeu trobar el resum d'aquesta jornada en aquest enllaç:
http://www.ccmaresme.cat/ARXIUS/2008/DOCS/Immigr/Resum_MGF_Maresme.pdf

serveis socials, associacions, mossos d'esquadra i jutges. Són espais on s'acostumen a reunir semestralment.

Existeixen diferents materials que es poden trobar a internet:

- Protocol d'actuacions per prevenir la mutilació genital femenina (Generalitat) (versions en català, castellà, anglès i francès)⁵
- Materials recollits pel Grup Interdisciplinar per a la Prevenció i l'Estudi de les Pràctiques Tradicionals Perjudicials (GIPE / PTP): <http://mgf.uab.es/>

Hi ha una manca de detecció dels casos. Es fa difícil, algunes vegades d'identificar el risc o de detectar possibles viatges al país d'origen.

Per abordar aquest tema o de treballar algun cas concret, no es tenen en compte alguns aspectes, com per exemple:

- La manera com s'aborda: assenyalar negativament a la comunitat té conseqüències nefastes. La comunitat es sent estigmatitzada i acusada, la qual cosa provoca una actitud defensiva i més tancada.
- No es treballen altres temes abans d'abordar les mutilacions. La comunitat, a banda de patir aquest problema, té altres aspectes positius que s'hauran de destacar: la cultural, les tradicions, el multilingüisme, els valors, etc. Només destacar-ne la part negativa no afavoreix a oferir una bona imatge i solucionar bé els casos.
- Es poden també aprofitar altres temes per abordar les mutilacions com seria la salut de les dones, les malalties, etc.
- Hi ha una falta d'incorporació d'altres agents en el treball contra les mutilacions com seria els propis agents de la comunitat: imams, referents associatius o no associatius, etc.
- Hi ha grans dificultats per arribar als professionals d'educació, que poden ajudar molt en la prevenció i detecció dels casos.

2.4. Formació i inserció laboral

Es dona un nivell baix d'inserció de les dones d'origen estranger del Maresme al mercat de treball formal. Una de les coses que més dificulta la inserció laboral és la manca de formació i el desconeixement de la llengua.

La formació ocupacional actual moltes vegades no dona sortida a la inserció d'alguns perfils de dones:

⁵ Enllaç al protocol:
<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem.cb7c44c1c72cf6b43f6c8910b0c0e1a0/?vgnextoid=296fbc153f275210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=296fbc153f275210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

- Les que es troben en una situació de subocupació, és a dir, aquelles que exerceixen feines inferiors a la seva titulació.
- Les que no han treballat mai i no han fet mai cap formació laboral.
- Les que tenen un nivell baix o insuficient de competència lingüística i per tant desconeixement el mercat laboral, les lleis, l'actitud en la feina, etc.

Cal un tipus de formació que respongui a aquestes necessitats. Que podríem qualificar de pre-laboral per arribar a la laboral.

Hi ha altres dificultats afegides que obstaculitzen l'accés al món laboral per a les dones d'origen estranger:

- Les dones que no tenen el permís de residència i treball⁶. Aquestes, o no treballen o treballen en l'economia submergida on poden estar explotades sense possibilitats d'ascensió social i amb dificultats d'inclusió social en alguns casos com és el cas del servei domèstic.
- Les dones que porten vel.
- Les dones d'origen subsaharià pel color de la pell.
- Les càrregues familiars que obstaculitzen la compatibilitat entre la vida familiar i la vida laboral. Existeix la pràctica d'enviar nadons als països d'origen per part de les seves mares per poder treballar. Aquests nens i nenes, quan tornen, se'ls fa difícil familiaritzar-se amb el nou entorn social, cultural.
- Moltes dones d'origen estranger es troben abocades a exercir feines que no desitgen com la prostitució, com és el cas de les dones d'origen de l'Europa de l'Est, malgrat el seu alt nivell d'estudis.
- Dificultats en la convalidació o homologació de títols obtinguts als països d'origen.
- L'alt nivell de fracàs escolar entre nois i noies d'origen estranger. Això redueix en res la seva formació, als ulls dels pares i els aboca a la delinqüència o l'exercici de feines no qualificades.
- Des del teixit empresarial, no es promou la diversitat d'òrgens dels treballadors, que s'estan fent per exemple des de Mossos d'Esquadra.
- No es fomenta l'auto-ocupació entre les dones d'origen estranger, que podria ser una bona via per a la inserció laboral d'aquestes dones, aprofitant bé el seu potencial i buscant els recursos adequats: microcrèdits, creació de cooperatives, oferir orientació laboral i jurídica, etc.

2.5. Àmbit de la salut

Respecte a aquest àmbit també s'observen dificultats relacionades amb la dona i d'altres relacionades amb els recursos.

⁶ Des de la modificació de la llei d'estrangeria del desembre de 2009 les persones reagrupades poden treballar i, per tant, s'evidencia una necessitat de formació en aquest col·lectiu.

Les dificultats que tenen a veure amb la dona són:

- Desconeixement del funcionament dels centres de salut per part de les usuàries.
- La no suficient conscienciació de la importància del seguiment d'algunes malalties com poden ser, per exemple, un càncer, o la conscienciació del seguiment de la salut dels fills, la planificació familiar, etc.
- Aspectes culturals específics: la vergonya que senten les dones pel fet de ser visitades per un home, i la negació del marits a aquests fets. En aquests aspectes, l'eina de la mediació intercultural resulta molt eficaç.
- El patiment d'altres tipus de "malalties" o molèsties relacionades amb la seva realitat específica com el dol migratori, les malalties psicològiques (estrès, ansietat) relacionades amb el fracàs del projecte migratori (síndrome d'Ulises), pèrdua de la documentació, pèrdua dels familiars que estan al país d'origen, etc.
- Coexistència de formes de tractar tradicionals que algunes vegades no són compatibles amb la medicina.

Les dificultats relacionades amb els recursos són:

- Dificultats de comunicació.
- Manca de coordinació entres professionals i centres: manca de taules interdisciplinars amb presència de personal sanitari, serveis socials, mediadors i tècnics d'immigració.
- Dificultat d'accés a alguns recursos normalitzats on no hi ha servei de traducció o mediació intercultural, com per exemple els grups d'ajuda mútua.
- La presència del dol migratori, dificultats afegides relacionades amb la interpretació cultural de les malalties mentals (a vegades aquestes dificultats les tenen els/les joves que són conscients de la seva malaltia amb els seus pares, que ho relacionen exclusivament amb el consum de drogues), l'ús d'altres maneres de fer el tractament més arrelades a la seva cultura d'origen, etc.

2.6. Participació i associacionisme

Existeix fins ara, un nivell bastant baix de participació i associacionisme de les dones d'origen estranger a la nostra comarca. Això es deu a molts factors. La immigració extracomunitària és encara un fenomen recent. L'arribada de les dones ho és més encara i, per tant, l'associacionisme com a etapa posterior a altres etapes en el procés d'integració, queda en el darrer esglauó.

Però, al mateix temps, trobem que l'associacionisme de les dones d'origen estranger en la societat d'acollida és una via molt important que pot facilitar més la seva integració i autonomia. No totes les dones han d'estar forçosament integrades en associacions, però sí que és important que una part hi sigui perquè és la millor manera de fomentar la participació en la vida social del municipi per evitar la guetització i afavorir la seva

integració social, i és la millor manera també per defensar els seus propis drets esdevenint d'interlocutores del seu col·lectiu amb l'administració.

A més, hi ha dones d'origen estranger, que vénen des del seu país ja formades i amb trajectòria en el món associatiu, que poden integrar-se en entitats de la societat d'acollida o crear-ne d'altres.

Hi ha diversos espais de participació on la presència de les dones d'origen estranger és important: les AMPAs de les escoles, les entitats veïnals, les associacions o vocalies de dones, etc.

Però també, es poden donar espais de trobada informal que acaben jugant el paper d'una entitat perquè promouen accions a més d'oferir informació i suport a les dones del grup. La voluntat inicial de moltes persones al associar-se és tenir contacte amb altres persones del mateix origen.

Existeixen dificultats que hem de tenir en compte quan valorem la participació de les dones en associacions o la creació d'associacions específiques per a elles:

- Desconeixement dels mecanismes de participació i de creació d'entitats.
- Manca de formació per evitar el desconeixement de la gestió d'associacions per part de dones que mai han estat en una associació.
- Dificultats d'ordre econòmic.
- Horaris de reunions.
- Divergència d'interessos quan es tracta de dones autòctones o dones d'origen estranger.
- Manca de contactes entre les dones autòctones i les dones d'origen estranger.
- Poca representativitat de dones en les entitats mixtes. La majoria de persones que parlen en nom de l'entitat són homes.
- La pressió social per part de la família o de la pròpia comunitat.

2.7. La mirada de la societat d'acollida: tòpics i prejudicis

La societat d'acollida moltes vegades interroga constantment les dones d'origen estranger sobre diferents aspectes de la seva manera de ser i, en conseqüència, emet judicis de valor al respecte sense conèixer les diverses realitats. Ho fa sovint des d'una òptica eurocèntrica que no accepta cap model de vida que no fos l'occidental.

Podem citar com a exemple la visió que es té de les dones de cada col·lectiu: les musulmanes són submises i maltractades, les llatinoamericanes són massa descarades, el rebuig cap al mocador, l'etiquetatge com a dones que només saben demanar ajudes, que són endarrerides i rares, etc.

Això té com a conseqüències: l'estigmatització d'aquestes dones, la invisibilitat de tot allò que tenen i aporten com a positiu, la infravaloració de les seves capacitats de treball i participació i la desigualtat d'oportunitats.

La invisibilitat en la qual viuen les dones d'origen estranger no ajuda a corregir els estereotips construïts entorn d'elles i a donar a conèixer allò que moltes dones estan fent en realitat: mediadores, escriptores, esportistes, membres d'associacions, etc.

SEGONA PART

3. Necessitats expressades

En aquest punt, s'han recollit, de manera resumida i estructurat per àmbits, aquelles necessitats detectades i expressades a la taula de treball. Posteriorment, es vinculen aquestes necessitats a propostes concretes.

3.1. L'aprenentatge de la llengua i alfabetització

- Necessitat d'alfabetització i dificultats en alguns municipis per donar resposta a aquesta necessitat.
- Preveure elements que afavoreixen l'assistència de les dones: guarderies per vetllar per les càrregues familiars, derivació des de les escoles dels seus fills, flexibilitzar horaris dels espais de formació en llengua, etc.
- Dificultats d'assistència d'algunes dones d'origen estranger en espais mixtes.
- Diversitat de nivells molts diferents en una aula i manca de diferenciació de grups en funció de si estan o no alfabetitzades en la seva llengua d'origen.
- En alguns casos es detecta reticència de les dones a formar-se, però es tracta de casos minoritaris.
- Necessitat del professorat de conèixer de la gramàtica de la llengua d'origen i els recursos que tenen a l'abast.
- Necessitat de coordinació entre els diversos agents que imparteixen la formació en llengua a la comarca.
- La llengua que majoritàriament s'aprèn (el català) no és la llengua d'ús social en molts municipis. Per la qual cosa, les dones es troben que els ha de servir de res el temps dedicat a l'aprenentatge del català i inicien un procés d'aprenentatge en paral·lel (d'oïda) del castellà. Es constata molt poca sensibilització de la població autòctona de que les persones d'origen estranger estan aprenent i poden comunicar-se amb elles en català.

3.2. La inserció laboral

- Manca de formació i de coneixement de la llengua, que dificulta la seva inserció.
- Les persones reagrupades poden treballar des de la darrera modificació de la llei d'estrangeria (desembre de 2009), però trobem que n'hi ha moltes no formades.
- Trobem un alt fracàs escolar en noies i nois majors de 16 anys.
- La formació ocupacional actual moltes vegades no dona sortida a la inserció de les dones d'origen estranger que no han treballat mai.
- Necessitat d'homologar o convalidar estudis expedits o cursats a l'estranger.
- Trobem dones d'origen estranger en situació de desocupació, és a dir, que exerceixen feines inferiors a la seva titulació.

- Necessitat de trencar amb nínxols ocupacionals on hi trobem dones d'origen estranger, sovint d'economia submergida i on no funciona l'ascensor social.
- Manca sensibilitzar al teixit empresarial en relació a la inclusió de la diversitat dins la seva empresa que eviti la discriminació que han patit algunes dones per raó de vestimenta o per altres motius.
- Tal com passa amb les dones en general, trobem un nul reconeixement al treball que exerceix la dona en l'atenció a la llar i a la família (el treball dit reproductiu) i, en conseqüència, una nul·la valoració de la dona com a persona útil.

3.3. La violència de gènere

- Existeixen dificultats que fan més vulnerables a patir violència en els col·lectius de dones d'origen estranger:
 - Desconeixement de la llengua i de l'entorn.
 - Vinculació jurídica a la parella necessària per a la renovació de la situació jurídica-administrativa.
 - Pressió social del col·lectiu, per exemple, al voler separar-se.
 - Dependència econòmica de la parella en cas de no disposar de recursos econòmics propis al no treballar.
 - Desconfiança vers l'administració.
- Necessitat de treballar conjuntament amb homes i dones per promoure canvis en les comunitats.
- Necessitat de detectar casaments forçats i quin tipus d'actitud es dona: acceptar però sense la voluntat de casar-se, o no acceptar però veure's obligada a fer-ho.
- Existeix poca sensibilització vers els casaments forçats i el maltractament i restricció de llibertats cap a menors d'edat (amb la finalitat d'evitar la pèrdua de la virginitat, el consum de drogues i l'abandó de les tradicions) i poca informació sobre la legislació.
- Tenir present en els col·lectius originaris de l'Àfrica subsahariana i de l'Àfrica del Nord que es donen casos de segons matrimonis i les conseqüències que se'n deriven.
- En relació a la prevenció de mutilacions genitals femenines: manca de protocols municipals que ordenin la intervenció preventiva, escassa informació d'alguns agents que haurien de formar part d'aquests protocols, manca de treball comunitari preventiu, estigmatització de la comunitat (cosa que genera rebuig per part d'aquesta a treballar el tema), escassa comunicació de casos a Mossos d'Esquadra i manca de taules de treball locals.
- Manca de recursos en casos de maltractament econòmic (abandó per part de l'home): les dones es queden sense sostre troben poca resposta des de l'administració per trobar solucions més enllà del municipi, dificultats per tramitar ajust econòmics per dones sense documentació, dones amb documentació però que no han acabat el temps exigut per rebre ajuts, dones sense càrregues

familiars... No hi ha respostes immediates per a determinats casos. La dona es troba obligada a cercar solucions inadequades: tornar a conviure amb el maltractador, prostitució, etc.

3.4. La salut

- Dificultat de comunicació del personal sanitari amb algunes usuàries.
- Desconeixement del funcionament del sistema sanitari i dels recursos existents.
- Insuficient conscienciació de la importància del seguiment tant en la salut com en el tractament d'algunes malalties.
- Manca de taules de treball territorials amb presència de professionals de l'àmbit sanitari: pròpies del sector, interdisciplinars, etc.
- Manca de recursos per tractar problemes de salut mental associats a la immigració.
- Segueixen existint altres formes de tractar vinculades al fet cultural que cal tenir en compte.
- Invisibilitat de les dones d'origen de l'Europa de l'Est que exerceixen la prostitució.

3.5. La participació i l'associacionisme

- Dificultats de gestió interna dins les entitats on participen.
- No es té prou present altres formes d'associar-se de forma informal.
- La participació de les dones en entitats mixtes moltes vegades queda relegada a un segon pla.
- El xoc cultural, les càrregues familiars, l'entorn familiar, la pròpia comunitat,... poden ser elements que dificulten la participació de les dones d'origen estranger.
- Manca d'acompanyament a les dones quan volen passar d'un espai formatiu a un altre més relacional.

3.6. La mirada de la societat d'acollida: tòpics i prejudicis

- Manquen programes de sensibilització adreçats a la població autòctona adulta que vagin més enllà dels discursos.
- Necessitat de formar personal de l'administració en relació a prejudicis i estereotips vers la població estrangera.
- Necessitat de trencar amb l'estigmatització de les dones d'origen estranger que s'esdevé en funció del seu origen.

3.7. Altres necessitats i propostes expressades

- Insuficient coneixement de la realitat de les dones d'origen estranger d'altres col·lectius no representats a la taula.

- Desconeixement dels recursos per a dones que hi ha a la comarca per part dels professionals i per part de les dones d'origen estranger.
- Manca d'acompanyament a les dones durant el reagrupament familiar (tant si el realitzen elles com si són les reagrupades).

4. Propostes definides

Les propostes que han anat sorgint es troben llistades en funció dels 6 eixos definits al Pla de Polítiques de Dona⁷, que són els següents:

- Transversalitat de les polítiques de dones: aplicar la perspectiva de gènere a totes les polítiques i accions.
- Canvis culturals que transformin el models patriarcal, que estan a la base de totes les desigualtats de gènere i que en les diferents cultures d'origen tenen característiques específiques que s'han de desemascarar.
- Participació de les dones en les institucions i en el teixit associatiu.
- Reorganització del treball i compaginació de la vida familiar i laboral.
- Qualitat de vida i cohesió social.
- Intervenció contra la violència masclista.

Posteriorment, també recollim les propostes per àmbits, llistant-los per número de projecte (el número és una referència i no una prioritació) i definició de projecte, essent aquests els 4 àmbits definits:

- Àmbit 1: Formació i acollida
- Àmbit 2: Igualtat de gènere i violència de gènere
- Àmbit 3: Participació
- Àmbit 4: Sensibilització i informació

A continuació exposem totes les propostes que s'han definit i prioritzat al grup de treball:

4.1. Propostes per eixos

Eix 2: Canvis Culturals que transformin estructures i models patriarcals

Objectiu 1: Fer visibles les aportacions de les dones d'origen estranger a la societat d'acollida, potenciant i difonent la seva creativitat.

Línies d'actuació:

- Accions que facin visibles les aportacions de les dones d'origen estranger a la societat d'acollida.
- Accions de sensibilització amb els col·lectius de dones i homes d'origen estranger per canviar les estructures patriarcals.

⁷ Enllaç al document on podeu trobar més informació dels eixos:
http://www.ccmareme.cat/ARXIUS/2010/BENESTAR/siad/PPDM_2011_2015.pdf

- Accions de foment del coneixement de les societats i cultures d'origen per part de professionals.

Acció 1: Fer visibles les aportacions de les dones d'origen estranger a la societat d'acollida.

Relació de projectes:

Número projecte	1
Definició projecte	Organitzar xerrades adreçades a tota la població sobre la dona immigrada (experiències migratòries, la realitat d'aquestes dones, l'aportació a la societat d'acollida, presentació de llibres, etc.) i trobades amb dones immigrades referents a la societat d'acollida (escriptores, polítiques, agents associatives, advocades, professores, etc.)
Objectiu	Fer visibles les aportacions de les dones immigrades a la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	En funció de si suposa cost la persona conferenciant
Calendari execució	Gener 2012 - desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini, sobretot si aprofitem espais ja existents que facilitin la captació del públic

Número projecte	2
Definició projecte	Fer un recull d'escrits que expressin les experiències migratòries de les dones i publicar-ho
Objectiu	Fer visibles les aportacions de les dones immigrades a la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	Elaboració, il·lustració i edició del material
Calendari execució	Gener 2012 - desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A llarg termini, perquè tant la dinamització de l'activitat com la complexitat del tema requereixen de més temps

Número projecte	3
Definició projecte	Organitzar exposicions que tractin la temàtica de les dones immigrades
Objectiu	Fer visibles les aportacions de les dones immigrades a la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	En funció de si suposa cost l'organització: muntatge, transport, publicitat, etc.

Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig o a llarg termini en funció del cost i de la dedicació que suposi

Número projecte	4
Definició projecte	Facilitar la publicació de la participació de les dones d'origen estranger que trenquen tòpics en mitjans de comunicació, butlletins municipals, revistes escolars, etc.
Objectiu	Fer visibles les aportacions de les dones immigrades a la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

Acció 2: Fomentar l'intercanvi entre dones immigrades i dones autòctones.

Relació de projectes:

Número projecte	5
Definició projecte	Organitzar espais de trobada entre dones immigrades i dones autòctones aprofitant espais naturals de relació
Objectiu	Apropar els diferents col·lectius de dones del Maresme per tal de trencar barreres i afavorir el coneixement mutu i la convivència
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

Número projecte	6
Definició projecte	Facilitar l'organització d'accions conjuntes entre associacions de dones de la comarca formals i no formals
Objectiu	Apropar els diferents col·lectius de dones del Maresme per tal de trencar barreres i afavorir-ne el coneixement mutu i la convivència
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig o llarg termini

Objectiu 2: Promoure l'educació en valors i el desenvolupament de l'acció educativa per a eliminar els estereotips de gènere que limiten la igualtat d'oportunitats.

Línies d'actuació:

- Accions de sensibilització a les famílies d'origen estranger sobre la coeducació, el foment de la igualtat d'oportunitats en l'accés als estudis dels seus fills, a les activitats, a l'oci, contra el casament precoç, les mutilacions genitals femenines, la resolució de conflictes culturals i intergeneracionals, etc.
- Accions amb professionals per fomentar el seu coneixement sobre aquestes diferents realitats.

Acció 1: Sensibilització a les famílies d'origen estranger sobre la coeducació, el foment de la igualtat d'oportunitats en l'accés als estudis dels seus fills, a les activitats, a l'oci, el casament precoç, les mutilacions genitals femenines, la resolució de conflictes culturals i intergeneracionals, etc.

Relació de projectes:

Número projecte	7
Definició projecte	Realitzar sessions de sensibilització amb dones i famílies de l'alumnat dels centres escolars (no només dones d'origen estranger) sobre la coeducació, la igualtat de gènere, la resolució de conflictes, etc.
Objectiu	Promoure l'educació en valors i el desenvolupament de l'acció educativa per a eliminar els estereotips de gènere que limiten la igualtat d'oportunitats
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	En funció de si suposa cost la persona conferenciant
Calendari execució	Gener 2012 - desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig termini, perquè implica la coordinació amb les AMPAs i les àrees d'educació dels ajuntaments (tant per detectar necessitats com per detectar què s'està fent actualment)

Número projecte	8
Definició projecte	Realitzar sessions informatives per a professionals sobre les lleis que regeixen les relacions i llibertats personals al país d'acollida, sobre la legislació als països d'origen i sobre la llei d'estrangeria des d'una perspectiva de gènere
Objectiu	Promoure l'educació en valors i el desenvolupament de l'acció educativa per a eliminar els estereotips de gènere que limiten la igualtat d'oportunitats i afavorir el coneixement dels diferents col·lectius de dones immigrades per part de professionals
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	En funció de si suposa cost la persona conferenciant

Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

Número projecte	9
Definició projecte	Presentació de casos de joves d'origen estranger que hagin prosperat amb èxit el seu itinerari formatiu en la societat d'acollida a joves i a mares i pares
Objectiu	Promoure l'educació en valors i el desenvolupament de l'acció educativa per a eliminar els estereotips de gènere que limiten la igualtat d'oportunitats
Àmbit d'intervenció	Municipal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig termini, perquè cal implicar als serveis de joventut i educació dels ajuntaments, als centres educatius i als PQPIs, a la vegada que cal treballar amb els relators de la seva experiència

Acció 2: Formació a professionals sobre la diversitat de perfils de les dones immigrades, les societats d'origen d'on provenen, la legislació als països d'origen, la llei d'estrangeria des d'una perspectiva de gènere, etc.

Relació de projectes:

Número projecte	10
Definició projecte	Realitzar accions formatives adreçades a professionals de l'administració sobre les dones immigrades i sobre els rumors vinculats a les dones d'origen estranger
Objectiu	Afavorir el coneixement dels diferents col·lectius de dones immigrades per part de professionals
Àmbit d'intervenció	Comarcal
Cost econòmic	En funció de si suposa cost la persona conferenciant
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini si no suposa cap cost o disposem de finançament extern i a llarg termini si en suposa cost

Eix 3: Participació

Objectiu: Facilitar la participació de les dones d'origen estranger a la societat d'acollida.

Línies d'actuació:

- Donar suport en l'organització interna de les entitats de dones d'origen estranger.

- Enfortir el paper de les dones d'origen estranger referents a les comunitats.
- Fomentar la interrelació entre entitats i grups formats per dones autòctones i els formats per d'origen estranger.
- Fomentar la participació de la dona d'origen estranger en altres espais participatius.
- Donar visibilitat al treball associatiu i participatiu de les dones d'origen estranger.

Acció 1: Donar suport a l'associacionisme femení d'origen estranger.

Relació de projectes:

Número projecte	11
Definició projecte	Captar referents de dones amb la finalitat d'animar-les a liderar un procés organitzatiu entre les dones del seu col·lectiu
Objectiu	Dinamitzar i donar suport al teixit associatiu femení d'origen estranger
Àmbit d'intervenció	Municipal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme
Priorització acció	A curt termini

Número projecte	12
Definició projecte	Crear una base de dades que reculli les associacions de dones formals i informals del Maresme
Objectiu	Dinamitzar i donar suport al teixit associatiu femení d'origen estranger
Àmbit d'intervenció	Comarcal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme
Priorització acció	A curt termini

Número projecte	13
Definició projecte	Donar suport tècnic en la creació d'entitats: facilitar documentació, elaboració d'estatuts, etc.
Objectiu	Dinamitzar i donar suport al teixit associatiu femení d'origen estranger
Àmbit d'intervenció	Municipal o comarcal
Cost econòmic	En funció de si suposa cost la persona formadora
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig o llarg termini

Número projecte	14
Definició projecte	Organitzar accions formatives adreçades a les associacions de les dones d'origen estranger en relació a la gestió d'entitats
Objectiu	Dinamitzar i donar suport al teixit associatiu femení d'origen estranger
Àmbit d'intervenció	Comarcal
Cost econòmic	En funció de si suposa cost la persona formadora
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme
Priorització acció	A mig termini

Número projecte	15
Definició projecte	Fomentar i reconèixer l'associacionisme no formal de dones d'origen estranger
Objectiu	Dinamitzar i donar suport al teixit associatiu femení d'origen estranger
Àmbit d'actuació	Comarcal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

Acció 2: Foment del treball en xarxa entre les entitats de dones d'origen estranger i la resta d'entitats.

Relació de projectes:

Número projecte	16
Definició projecte	Fomentar l'adhesió de les entitats de dones immigrades a la Federació d'entitats de dones del Maresme amb la possibilitat de crear un subgrup de treball en temes relacionats amb les dones immigrades
Objectiu	Foment del treball en xarxa entre les entitats de dones de la comarca
Àmbit d'actuació	Comarcal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme
Priorització acció	A mig o llarg termini

Número projecte	17
Definició projecte	Implicar les entitats de dones en l'organització d'actes o accions institucionals en favor de la igualtat

Objectiu	Foment del treball en xarxa
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 - desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme
Priorització acció	A mig termini

Número projecte	18
Definició projecte	Generar taules d'entitats de barri o municipals amb presència de dones d'origen estranger
Objectiu	Foment del treball en xarxa i del coneixement mutu
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 - desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme
Priorització acció	A mig o llarg termini

Acció 3: Fomentar la participació de les dones immigrades en espais participatius educatius, veïnals, institucionals, etc.

Relació de projectes:

Número projecte	19
Definició projecte	Informar les dones immigrades sobre els espais de participació existents al seu municipi: AMPA, associació de veïns, consells municipals, etc.
Objectiu	Facilitar la participació de les dones d'origen estranger a la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 - desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

Número projecte	20
Definició projecte	Fomentar la creació d'espais de trobada entre dones de diferents orígens en escoles, vocalies de dones, etc., per augmentar la seva xarxa social i afavorir la convivència
Objectiu	Facilitar la participació de les dones d'origen estranger a la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 - desembre 2015

Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

Número projecte	21
Definició projecte	Promoure la participació de les dones d'origen estranger en programes o accions de voluntariat que facilitin el coneixement mutu i la interrelació
Objectiu	Facilitar la participació de les dones d'origen estranger a la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

Acció 4: Donar a conèixer les accions que realitzen entitats i grups de dones del Maresme.

Relació de projectes:

Número projecte	22
Definició projecte	Difondre les accions que realitzen de les entitats i grups de dones del Maresme a través de les pàgines web dels ajuntaments i del Consell Comarcal
Objectiu	Dinamitzar i donar suport al teixit associatiu femení d'origen estranger
Àmbit d'actuació	Municipal i comarcal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig o allarg termini

Eix 4: Reorganització dels treballs i noves polítiques dels temps

Objectiu 1: Sensibilitzar sobre el valor de treball de cura i atenció, del treball domèstic.

Línies d'actuació:

- Visibilitzar els àmbits i les condicions de treball de la dona d'origen estranger.
- Fomentar la inserció de les dones d'origen estranger en altres sectors diferents dels habituals que perpetuen els rols de gènere i la condemnen a la invisibilitat.
- Sensibilitzar dones i homes d'origen estranger sobre la corresponsabilitat familiar.

Acció 1: Difondre la cultura de la igualtat en els rols entre homes i dones.

Relació de projectes:

Número projecte	23
Definició projecte	Promoure accions de sensibilització amb dones i homes d'origen estranger sobre la corresponsabilitat familiar
Objectiu	Sensibilitzar sobre el valor de treball de cura i atenció, del treball domèstic
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	En funció de si té cost
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig termini

Número projecte	24
Definició projecte	Fer visibles casos de dones que han sortit de nínxols ocupacionals concrets i/o d'economia submergida utilitzant-les com a referents positius per a altres dones que encara no ho han pogut fer, aprofitant per a la seva execució espais amb presència de dones a qui s'adreça l'acció
Objectiu	Facilitar la incorporació de la dona al mercat de treball
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	En funció de si suposa cost
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig termini perquè cal una detecció de les dues parts (relatores i beneficiàries) i un treball amb les relatores en relació al contingut

Objectiu 2: Facilitar la incorporació de la dona al mercat de treball

Línies d'actuació:

- Fomentar la formació professional i ocupacional de les dones d'origen estranger.
- Donar suport en el procés d'homologació i convalidació d'estudis expedits o cursades a l'estranger.
- Fomentar la participació de les dones d'origen estranger en totes les accions de foment de l'autonomia econòmica en igualtat d'oportunitats que es puguin fer des del Pla o al municipi.
- Sensibilitzar al teixit empresarial per fer-los conscients que cal incloure la diversitat a la seva empresa

Acció 1: Promoure la presència de les dones d'origen estranger al mercat laboral.

Relació de projectes:

Número projecte	25
Definició projecte	Oferir formació pre-laboral a dones d'origen estranger que no s'han inserit laboralment, formació sobre drets laborals per a dones

	d'origen estranger i eines, orientació jurídica i suport a dones per fomentar l'emprenedoria, cooperatives, GIEs, etc.
Objectiu	Facilitar la incorporació de la dona al mercat de treball
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	En funció del cost de la persona formadora
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A llarg termini (per manca de recursos i de coordinació dels agents implicats, però és prioritari a curt termini començar a cercar la manera de poder dur-ho a terme)

Número projecte	26
Definició projecte	Realitzar sessions informatives sobre l'homologació i convalidació d'estudis expedits o cursats a l'estranger adreçades a dones i a professionals
Objectiu	Facilitar la incorporació de les persones estrangeres al mercat de treball
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	En funció del cost de la persona formadora
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini (aprofitant els serveis d'acollida i la formació que pugui oferir-nos l'associació Atlàntida)

Número projecte	27
Definició projecte	Fomentar la participació de les dones d'origen estranger en totes les accions de foment de l'autonomia econòmica en igualtat d'oportunitats que es puguin fer des del Pla o al municipi millorant els mecanismes d'informació: xerrades informatives específiques, material editat en diferents idiomes, etc.
Objectiu	Facilitar la incorporació de les persones estrangeres al mercat de treball
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

Número projecte	28
Definició projecte	Fer una sessió específica sobre les accions proposades per la taula de treball "Joves Immigrants", que es va promoure des del Consell

	Comarcal en relació al projecte TET, relacionades amb la dona d'origen estranger per valorar quines es poden activar
Objectiu	Facilitar la incorporació dels i de les joves al mercat de treball
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

Acció 2: Sensibilitzar al teixit empresarial per fer-los conscients que cal incloure la diversitat a la seva empresa.

Relació de projectes:

Número projecte	29
Definició projecte	Aprofitar la bona experiència que han tingut empreses incorporant dones d'origen estranger per sensibilitzar altres empreses i normalitzar la seva incorporació al mercat de treball
Objectiu	Sensibilitzar al teixit empresarial
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	En funció del cost de la persona formadora
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A llarg termini perquè la situació actual de crisi no afavoreix la predisposició de les empreses a treballar aquesta qüestió

Eix 5: Qualitat de vida i cohesió social.

Objectiu 1: Facilitar l'accés de les dones a la informació i recursos existents.

Línies d'actuació:

- Promoure l'accés de les dones d'origen estranger a l'aprenentatge de la llengua i al coneixement de l'entorn de la societat d'acollida.
- Desenvolupar accions formatives sobre les TIC adreçades a les dones d'origen d'estranger.
- Donar a conèixer recursos adreçats a les dones.

Acció 1: Promoure l'accés de les dones d'origen estranger a l'aprenentatge de la llengua i al coneixement de l'entorn de la societat d'acollida.

Relació de projectes:

Número projecte	30
Definició projecte	Incorporar visites a les escoles d'adults als cursos de coneixement de l'entorn que es realitzen en el marc dels serveis d'acollida (per exemple, un alumne pot explicar la seva experiència i la direcció

	de l'escola com funciona)
Objectiu	Facilitar l'accés de les dones a la informació i recursos existents
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

Número projecte	31
Definició projecte	Orientar als agents que realitzen formació adreçada a dones d'origen estranger en relació a elements que afavoreixen la seva assistència: flexibilitat i ampliació d'horaris, serveis de guardaries sense cost, conscienciar a les usuàries, etc.
Objectiu	Promoure l'accés de les dones d'origen estranger a l'aprenentatge de la llengua
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig o llarg termini, perquè cal implicar diversos agents (sembla més a llarg termini ajustar la flexibilitat i ampliació d'horaris per una qüestió de recursos)

Número projecte	32
Definició projecte	Generar espais relacionals de conversa previs o paral·lels a l'escola d'adults adreçats a dones d'origen estranger amb dificultats de comunicació
Objectiu	Promoure l'accés de les dones d'origen estranger a l'aprenentatge de la llengua
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A llarg termini, perquè cal implicar diversos agents (educador social, voluntariat, AMPAs, etc.); si es fa a les escoles potser es pot fer a mig termini

Número projecte	33
Definició projecte	Promoure un treball en xarxa entre els diversos agents que ofereixen aprenentatge de la llengua a la comarca, que permeti oferir formació, compartir metodologies, recursos i necessitats,

	incorporar la perspectiva de gènere, etc.
Objectiu	Promoure l'accés de les dones d'origen estranger a l'aprenentatge de la llengua
Àmbit d'actuació	Comarcal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme
Priorització acció	A llarg termini, perquè cal implicar molts agents i cal un lideratge, però a curt termini es pot començar a treballar la proposta amb aquells agents interessats

Número projecte	34
Definició projecte	Oferir des del Consell Comarcal una oferta formativa en alfabetització als municipis de la comarca que no disposen d'oferta o que la que disposen no cobreix la demanda
Objectiu	Promoure l'accés de les dones d'origen estranger a l'aprenentatge de la llengua
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme
Priorització acció	A mig o llarg termini en funció de l'obtenció de recursos

Número projecte	35
Definició projecte	Sensibilitzar als serveis municipals, comerços i ciutadans en relació a l'ús de la llengua catalana a les dones d'origen estranger com a llengua vehicular (es poden aprofitar experiències com el banc del temps per promoure converses en català)
Objectiu	Promoure l'ús de les dones d'origen estranger de la llengua catalana
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme
Priorització acció	A curt termini

Acció 2: Fomentar l'accés de les dones immigrades a les TIC.

Relació de projectes:

Número projecte	36
Definició projecte	Desenvolupar accions formatives sobre les TIC adreçades a les dones d'origen estranger

Objectiu	Facilitar l'accés de les dones a la informació i difondre els recursos existents
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	En funció del cost de la persona formadora
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini, però cal que hi hagi un projecte al darrera i que no es faci de forma puntual

Acció 3: Donar a conèixer recursos adreçats a les dones.

Relació de projectes:

Número projecte	37
Definició projecte	Elaborar un mapa de recursos per a dones existents a la comarca i difondre'l (un mapa per a professionals i un altre per a les dones)
Objectiu	Facilitar l'accés de les dones a la informació i difondre els recursos existents
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini per a professionals i a mig termini per a les dones

Objectiu 2: Incorporar la perspectiva de gènere en els recursos i prestacions d'acció social.

Línies d'actuació:

- Analitzar la situació de la dona d'origen estranger.
- Impulsar accions de suport a les dones en situació de risc d'exclusió social: econòmic, jurídic, psicològic, acompanyament, etc.

Acció 1: Analitzar la situació de la dona d'origen estranger.

Relació de projectes:

Número projecte	38
Definició projecte	Elaborar un diagnòstic que ens permeti disposar d'una fotografia més clara de les diverses realitats existents quant a orígens quan parlem de dones d'origen estranger, que inclogui també les causes i conseqüències de les dones en situació de risc d'exclusió social
Objectiu	Analitzar la situació de la dona d'origen estranger
Àmbit d'actuació	Comarcal
Cost econòmic	Realització de l'estudi
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme
Priorització acció	A llarg termini

Acció 2: Impulsar accions de suport a les dones en situació de risc d'exclusió social: econòmic, jurídic, psicològic, acompanyament, etc.

Relació de projectes:

Número projecte	39
Definició projecte	Impulsar accions de suport a les dones en situació de risc d'exclusió social
Objectiu	Afavorir la inclusió social de les dones d'origen estranger
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	En funció de l'acció
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A llarg termini, condicionat a si s'ha executat el projecte 38

Número projecte	40
Definició projecte	Acompanyar, tipus projecte Creu Roja a Mataró, a les dones d'origen estranger en les diverses etapes per a la integració social i laboral que faciliten el seu empoderament: alfabetització, formació, inserció laboral i participació social
Objectiu	Afavorir la inclusió social de les dones d'origen estranger
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig termini

Número projecte	41
Definició projecte	Programes de suport a les dones reagrupades per fomentar la seva autonomia a través del coneixement de la llengua, la inserció social i laboral i el treball envers al dol migratori
Objectiu	Afavorir la inclusió social de les dones d'origen estranger
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig termini

Número projecte	42
Definició projecte	Programes de suport a les dones reagrupants, planificant la reunificació familiar, tant en les qüestions relatives a l'acollida que pot fer la pròpia reagrupant com en aquelles referents a les

	qüestions emocionals que van lligada a la retrobada amb la/les persona/es que reagrupa
Objectiu	Afavorir la inclusió social de les dones d'origen estranger i la de la seva família
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig termini

Objectiu 3: Fomentar la salut de les dones immigrades a la societat d'acollida.

Línies d'actuació:

- Informar sobre els recursos i el funcionament del sistema sanitari a Catalunya.
- Facilitar la comunicació del personal sanitari amb les dones d'origen estranger.
- Sensibilitzar sobre les pràctiques tradicionals que perjudiquen la salut de la dona.
- Realitzar accions relacionades amb altres àmbits de la salut.

Acció 1: Informar sobre els recursos i el funcionament del sistema sanitari a Catalunya.

Relació de projectes:

Número projecte	43
Definició projecte	Impulsar tallers de salut involucrant personal sanitari que permetin donar a conèixer els recursos, la importància del seguiment de la salut i de la malaltia, simulació de visita al centre, prevenció de malalties de transmissió sexual en dones que exerceixen treball sexual, etc.
Objectiu	Fomentar la salut de les dones immigrades a la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Centres d'Assistència Primària
Priorització acció	A mig o llarg termini, en funció del taller o acció i de la possibilitat d'involucrar el CAP

Número projecte	44
Definició projecte	Aprofitar espais on s'està realitzant altres accions que agrupin a persones d'origen estranger per poder tractar qüestions relacionades amb la salut
Objectiu	Fomentar la salut de les dones immigrades a la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	En funció de si suposa cost la persona formadora
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments

Priorització acció	A curt termini
---------------------------	----------------

Acció 2: Sensibilitzar sobre les pràctiques tradicionals que perjudiquen la salut de la dona.

Relació de projectes:

Número projecte	45
Definició projecte	Sensibilitzar sobre les pràctiques tradicionals que perjudiquen la salut de la dona
Objectiu	Fomentar la salut de les dones immigrades en la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	En funció de si suposa cost
Calendari execució	Gener 2012 - desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini si es tracta de treballar protocols municipals en relació a la prevenció de MGF o es treballa des de la mediació aquesta qüestió com altres temes i a mig termini si són altres temes i ho podem incorporar dins el que es fa actualment en programes de salut

Acció 3: Realitzar accions relacionades amb altres àmbits de la salut.

Relació de projectes:

Número projecte	46
Definició projecte	Consolidar i ampliar els recursos d'atenció grupal i els perfils de dones d'origen estranger que els utilitzen: tallers d'autoestima del SIAD, teràpia grupal de la Fundació Hospital, tallers sobre el dol migratori, crear altres recursos comarcals (des del CCM) o als municipis que no en tenen, etc.
Objectiu	Fomentar la salut de les dones immigrades en la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 - desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig o llarg termini, en funció dels recursos disponibles

Número projecte	47
Definició projecte	Formar agents de salut que realitzin formació entre iguals a dones i homes d'origen estranger i fomentar el seu paper
Objectiu	Fomentar la salut de les dones immigrades en la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 - desembre 2015

Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A llarg termini, perquè no disposem de recursos

Número projecte	48
Definició projecte	Implicar al Servei Català de la Salut per generar taules de treball territorials amb presència de professionals de l'àmbit sanitari
Objectiu	Fomentar la salut de les dones immigrades en la societat d'acollida
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A llarg termini, per la complexitat en definir aquest espai i implicar els diversos agents

Fix 6: Intervenció integral contra la violència masclista

Objectiu 1: Desenvolupar estratègies de prevenció per a totes les formes i àmbits de la violència masclista en els col·lectius de dones d'origen estranger.

Línies d'actuació:

- Sensibilitzar entorn la violència masclista.
- Promoure la participació de les dones d'origen estranger en programes o accions que tenen relació amb la violència masclista.
- Elaborar i/o adequar materials editats sobre violència de gènere.

Acció 1: Sensibilitzar entorn la violència masclista.

Relació de projectes:

Número projecte	49
Definició projecte	Desenvolupar accions específiques de sensibilització adreçades a dones i homes, especialment aquelles que pertanyen a entorns culturals en els quals hi hagi una especial pressió social o legitimació cultural entorn la violència masclista
Objectiu	Desenvolupar estratègies de prevenció per a totes les formes i àmbits de la violència masclista
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt o mig termini, en funció de l'acció

Acció 2: Promoure la participació de les dones d'origen estranger en programes o accions que tenen relació amb la violència masclista.

Relació de projectes:

Número projecte	50
Definició projecte	Promoure la participació de les dones d'origen estranger en programes o accions que es realitzen a nivell municipal o comarcal que tenen relació amb la violència masclista
Objectiu	Desenvolupar estratègies de prevenció per a totes les formes i àmbits de la violència masclista
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

Objectiu 2: Facilitar l'accés de les dones d'origen estranger als drets que els corresponen i als recursos que hi ha al seu abast.

Línies d'actuació:

- Informar a les dones d'origen estranger dels recursos i serveis existents.
- Identificar la violència masclista present en la població de dones d'origen estranger.
- Oferir suport específic a les dones d'origen estranger en situació de maltractament.

Acció 1: Crear un grup de treball amb data d'inici i acabament liderat per CIRDA i SIAD i amb implicació dels diferents serveis (Mossos, Educació, Salut, Igualtat, etc.) per identificar la violència masclista present en la població de dones d'origen estranger.

Relació de projectes:

Número projecte	51
Definició projecte	Crear un grup de treball per revisar i adequar els materials editats en relació als serveis i recursos que estan a l'abast de les dones en situació de violència masclista, tenint en compte les diferents formes i àmbits en els quals es pot produir i la diversitat de dones, convertint-lo en una eina viva
Objectiu	Facilitar l'accés de les dones als recursos
Àmbit d'actuació	Comarcal
Cost econòmic	En funció de si els materials adequats requereixen cost
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig termini

Número projecte	52
Definició projecte	Difondre el material actualitzat per aquest grup de treball
Objectiu	Facilitar l'accés de les dones als recursos

Àmbit d'actuació	Comarcal
Cost econòmic	En funció de si els materials adequats requereixen cost
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig termini

Acció 2: Oferir suport específic a les dones d'origen estranger en situació de maltractament.

Relació de projectes:

Número projecte	53
Definició projecte	Comptar amb el servei de mediació intercultural en violència de gènere per minvar les dificultats que fan més vulnerables a patir violència en els col·lectius de dones estrangeres i per tractar preventivament la possibilitat de casaments forçats
Objectiu	Facilitar l'accés de les dones als recursos
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	Cost mediadora intercultural
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini perquè ja ho realitzem des del CCM, però a mig o llarg termini podríem valorar si es pot incrementar la seva presència al territori

Número projecte	54
Definició projecte	Implicar les entitats i al voluntariat de la comarca de dones en l'acompanyament a dones d'origen estranger i autòctones als recursos, a través de la seva captació i posterior formació a aquestes dones
Objectiu	Facilitar l'accés de les dones als recursos
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig o llarg termini

Número projecte	55
Definició projecte	Oferir recursos a dones víctimes de la violència de gènere que tinguin en compte necessitats específiques de dones sense documentació, sense sostre, etc.
Objectiu	Facilitar l'accés de les dones als recursos
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal

Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A llarg termini, condicionat a si s'ha executat el projecte 38

Número projecte	56
Definició projecte	Fer una revisió dels protocols i incloure altres manifestacions de violència contra les dones: MGF, matrimonis forçats, tracta de dones, etc.
Objectiu	Facilitar l'accés de les dones als recursos
Àmbit d'actuació	Municipal o comarcal
Cost econòmic	A valorar
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

Objectiu 3: Prevenir les mutilacions genitals femenines (MGF).

Línies d'actuació:

- Treballar amb els professionals implicats en la prevenció i detecció.
- Sensibilitzar a les comunitats d'origen estranger on es dona aquesta pràctica.

Acció 1: Treballar amb els professionals implicats en la prevenció i detecció.

Relació de projectes:

Número projecte	57
Definició projecte	Creació de taules de treball municipals o intermunicipals per la prevenció de MGF i, si s'escau, coordinació des del CCM
Objectiu	Prevenir les mutilacions genitals femenines
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	No
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme, Ajuntaments i Generalitat
Priorització acció	A mig o a llarg termini

Número projecte	58
Definició projecte	Formar i sensibilitzar els professionals del municipi que formen part del circuit definit al protocol municipal de prevenció de MGF
Objectiu	Prevenir les mutilacions genitals femenines
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	En funció del cost de la persona formadora
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A mig o a llarg termini, en funció de si s'ha executat el projecte 57

Acció 2: Sensibilitzar a les comunitats d'origen estranger on es dona aquesta pràctica.

Relació de projectes:

Número projecte	59
Definició projecte	Promoure accions de treball preventiu comunitari amb les persones originàries dels països on es practiquen les MGF
Objectiu	Prevenir les mutilacions genitals femenines
Àmbit d'actuació	Municipal
Cost econòmic	Cost de la persona o entitat dinamitzadora
Calendari execució	Gener 2012 – desembre 2015
Ens implicats	Consell Comarcal del Maresme i Ajuntaments
Priorització acció	A curt termini

4.2. Propostes per àmbits

Àmbit 1: Formació i acollida

Número projecte	Definició del projecte
8	Realitzar sessions informatives per a professionals sobre les lleis que regeixen les relacions i llibertats personals al país d'acollida, sobre la legislació als països d'origen i sobre la llei d'estrangeria des d'una perspectiva de gènere
25	Oferir formació pre-laboral a dones d'origen estranger que no s'han inserit laboralment, formació sobre drets laborals per a dones d'origen estranger i eines, orientació jurídica i suport a dones per fomentar l'emprenedoria, cooperatives, GIEs, etc.
26	Realitzar sessions informatives sobre l'homologació i convalidació d'estudis expedits o cursats a l'estranger adreçades a dones i a professionals
30	Incorporar visites a les escoles d'adults als cursos de coneixement de l'entorn que es realitzen en el marc dels serveis d'acollida (per exemple, un alumne pot explicar la seva experiència i la direcció de l'escola com funciona)
31	Orientar als agents que realitzen formació adreçada a dones d'origen estranger en relació a elements que afavoreixen la seva assistència: flexibilitat i ampliació d'horaris, serveis de guardaries sense cost, conscienciar a les usuàries, etc.
32	Generar espais relacionals de conversa previs o paral·lels a l'escola d'adults adreçats a dones d'origen estranger amb dificultats de comunicació
33	Promoure un treball en xarxa entre els diversos agents que ofereixen aprenentatge de la llengua a la comarca, que permeti oferir formació, compartir metodologies, recursos i necessitats, incorporar la perspectiva de gènere, etc.

34	Oferir des del Consell Comarcal una oferta formativa en alfabetització als municipis de la comarca que no disposen d'oferta o que la que disposen no cobreix la demanda
35	Sensibilitzar als serveis municipals, comerços i ciutadans en relació a l'ús de la llengua catalana a les dones d'origen estranger com a llengua vehicular (es poden aprofitar experiències com el banc del temps per promoure converses en català)
36	Desenvolupar accions formatives sobre les TIC adreçades a les dones d'origen estranger
40	Acompanyar, tipus projecte Creu Roja a Mataró, a les dones d'origen estranger en les diverses etapes per a la integració social i laboral que faciliten el seu empoderament: alfabetització, formació, inserció laboral i participació social
41	Programes de suport a les dones reagrupades per fomentar la seva autonomia a través del coneixement de la llengua, la inserció social i laboral i el treball envers al dol migratori
42	Programes de suport a les dones reagrupants, planificant la reunificació familiar, tant en les qüestions relatives a l'acollida que pot fer la pròpia reagrupant com en aquelles referents a les qüestions emocionals que van lligada a la retrobada amb la/les persona/es que reagrupa
43	Impulsar tallers de salut involucrant personal sanitari que permetin donar a conèixer els recursos, la importància del seguiment de la salut i de la malaltia, simulació de visita al centre, prevenció de malalties de transmissió sexual en dones que exerceixen treball sexual, etc.
44	Aprofitar espais on s'està realitzant altres accions que agrupin a persones d'origen estranger per poder tractar qüestions relacionades amb la salut

Àmbit 2: Igualtat de gènere i violència de gènere

Número projecte	Definició del projecte
37	Elaborar un mapa de recursos per a dones existents a la comarca i difondre'l (un mapa per a professionals i un altre per a les dones)
38	Elaborar un diagnòstic que ens permeti disposar d'una fotografia més clara de les diverses realitats existents quant a orígens quan parlem de dones d'origen estranger, que inclogui també les causes i conseqüències de les dones en situació de risc d'exclusió social
39	Impulsar accions de suport a les dones en situació de risc d'exclusió social
46	Consolidar i ampliar els recursos d'atenció grupal i els perfils de dones d'origen estranger que els utilitzen: tallers d'autoestima del SIAD, teràpia grupal de la Fundació Hospital, tallers sobre el dol migratori, crear altres recursos comarcals (des del CCM) o als municipis que no en tenen, etc.

51	Crear un grup de treball per revisar i adequar els materials editats en relació als serveis i recursos que estan a l'abast de les dones en situació de violència masclista, tenint en compte les diferents formes i àmbits en els quals es pot produir i la diversitat de dones, convertint-lo en una eina viva
52	Difondre el material actualitzat per aquest grup de treball
53	Comptar amb el servei de mediació intercultural en violència de gènere per minvar les dificultats que fan més vulnerables a patir violència en els col·lectius de dones estrangeres i per tractar preventivament la possibilitat de casaments forçats
55	Oferir recursos a dones víctimes de la violència de gènere que tinguin en compte necessitats específiques de dones sense documentació, sense sostre, etc.
56	Fer una revisió dels protocols i incloure altres manifestacions de violència contra les dones: MGF, matrimonis forçats, tracta de dones, etc.
57	Creació de taules de treball municipals o intermunicipals per la prevenció de MGF i, si s'escau, coordinació des del CCM
58	Formar i sensibilitzar els professionals del municipi que formen part del circuit definit al protocol municipal de prevenció de MGF

Àmbit 3: Participació

Número projecte	Definició del projecte
5	Organitzar espais de trobada entre dones immigrades i dones autòctones aprofitant espais naturals de relació
6	Facilitar l'organització d'accions conjuntes entre associacions de dones de la comarca formals i no formals
11	Captar referents de dones amb la finalitat d'animar-les a liderar un procés organitzatiu entre les dones del seu col·lectiu
12	Crear una base de dades que reculli les associacions de dones formals i informals del Maresme
13	Donar suport tècnic en la creació d'entitats: facilitar documentació, elaboració d'estatuts, etc.
14	Organitzar accions formatives adreçades a les associacions de les dones d'origen estranger en relació a la gestió d'entitats
15	Fomentar i reconèixer l'associacionisme no formal de dones d'origen estranger
16	Fomentar l'adhesió de les entitats de dones immigrades a la Federació d'entitats de dones del Maresme amb la possibilitat de crear un subgrup de treball en temes relacionats amb les dones immigrades
17	Implicar les entitats de dones en l'organització d'actes o accions institucionals en favor de la igualtat

18	Generar taules d'entitats de barri o municipals amb presència de dones d'origen estranger
19	Informar les dones immigrades sobre els espais de participació existents al seu municipi: AMPA, associació de veïns, consells municipals, etc.
20	Fomentar la creació d'espais de trobada entre dones de diferents orígens en escoles, vocalies de dones, etc., per augmentar la seva xarxa social i afavorir la convivència
21	Promoure la participació de les dones d'origen estranger en programes o accions de voluntariat que facilitin el coneixement mutu i la interrelació
22	Difondre les accions que realitzen de les entitats i grups de dones del Maresme a través de les pàgines web dels ajuntaments i del Consell Comarcal
27	Fomentar la participació de les dones d'origen estranger en totes les accions de foment de l'autonomia econòmica en igualtat d'oportunitats que es puguin fer des del Pla o al municipi millorant els mecanismes d'informació: xerrades informatives específiques, material editat en diferents idiomes, etc.
50	Promoure la participació de les dones d'origen estranger en programes o accions que es realitzen a nivell municipal o comarcal que tenen relació amb la violència masclista
54	Implicar les entitats i al voluntariat de la comarca de dones en l'acompanyament a dones d'origen estranger i autòctones als recursos, a través de la seva captació i posterior formació a aquestes dones
59	Promoure accions de treball preventiu comunitari amb les persones originàries dels països on es practiquen les MGF

Àmbit 4: Sensibilització i informació

Número projecte	Definició del projecte
1	Organitzar xerrades adreçades a tota la població sobre la dona immigrada (experiències migratòries, la realitat d'aquestes dones, l'aportació a la societat d'acollida, presentació de llibres, etc.) i trobades amb dones immigrades referents a la societat d'acollida (escriptores, polítiques, agents associatives, advocades, professores, etc.)
2	Fer un recull d'escrits que expressin les experiències migratòries de les dones i publicar-ho
3	Organitzar exposicions que tractin la temàtica de les dones immigrades
4	Facilitar la publicació de la participació de les dones d'origen estranger que trenquen tòpics en mitjans de comunicació, butlletins municipals, revistes escolars, etc.
7	Realitzar sessions de sensibilització amb dones i famílies de l'alumnat dels centres escolars (no només dones d'origen estranger) sobre la coeducació, la

	igualtat de gènere, la resolució de conflictes, etc.
9	Presentació de casos de joves d'origen estranger que hagin prosperat amb èxit el seu itinerari formatiu en la societat d'acollida a joves i a mares i pares
10	Realitzar accions formatives adreçades a professionals de l'administració sobre les dones immigrades i sobre els rumors vinculats a les dones d'origen estranger
23	Promoure accions de sensibilització amb dones i homes d'origen estranger sobre la corresponsabilitat familiar
24	Fer visibles casos de dones que han sortit de nínxols ocupacionals concrets i/o d'economia submergida utilitzant-les com a referents positius per a altres dones que encara no ho han pogut fer, aprofitant per a la seva execució espais amb presència de dones a qui s'adreça l'acció
28	Fer una sessió específica sobre les accions proposades per la taula de treball "Joves Immigrants", que es va promoure des del Consell Comarcal en relació al projecte TET, relacionades amb la dona d'origen estranger per valorar quines es poden activar
29	Aprofitar la bona experiència que han tingut empreses incorporant dones d'origen estranger per sensibilitzar altres empreses i normalitzar la seva incorporació al mercat de treball
45	Sensibilitzar sobre les pràctiques tradicionals que perjudiquen la salut de la dona
47	Formar agents de salut que realitzin formació entre iguals a dones i homes d'origen estranger i fomentar el seu paper
48	Implicar al Servei Català de la Salut per generar taules de treball territorials amb presència de professionals de l'àmbit sanitari
49	Desenvolupar accions específiques de sensibilització adreçades a dones i homes, especialment aquelles que pertanyen a entorns culturals en els quals hi hagi una especial pressió social o legitimació cultural entorn la violència masclista

5. Resum de conclusions finals

- Aquest document és una síntesi del treball d'un grup format per diferents agents de la comarca. Per tant, aquesta és la visió que com a grup hem adoptat per definir quina és la realitat de les dones d'origen estranger de la comarca i quines necessitats cal abordar, tot prioritzant les propostes que al nostre entendre podem engegar als municipis de la comarca. No hem volgut fer una diagnosi profunda, sinó que hem considerat fer-la a través del coneixement de les pròpies persones que hem format el grup i, per tant, cal anar adaptant el contingut treballat a la canviant realitat.

- Quant a les propostes ens ha estat difícil realitzar una prioritització a nivell comarcal perquè la realitat d'aquestes dones així com els recursos amb els que comptem no són els mateixos en cada municipi; no obstant, la prioritització que hem establert intenta tenir en compte aquesta diversitat.
- Per afavorir l'autonomia de les dones d'origen estranger, cal que hi hagi un acompanyament en les diferents etapes per les que passa: alfabetització, formació més general, inserció laboral i participació en la vida social al municipi. Sobre qui ho ha de fer no es té clar, però en tot cas sembla que hi ha un acord general en que és necessari per poder anar assolint aquests diferents nivells. S'entén que això facilita el fet de passar d'usuària d'un recurs a ser part activa que aporta una normalització de la seva presència a la societat d'acollida.
- Es valorà positivament la idea de posar data de finalització al grup de treball, ja que no es percep viable mantenir-lo de forma continuada en el temps sinó que es clogui amb uns objectius aconseguits. No obstant, es veu possible que s'obri de nou el grup de treball més endavant, amb altres formats, si hi ha necessitat d'endegar algun projecte de manera conjunta entre diferents agents que es poden relacionar amb algunes de les propostes que s'han treballat durant aquests mesos.
- Des del grup de treball animem a aquells ajuntaments i al teixit associatiu de la comarca que facin seves les propostes i que comptin amb el Consell Comarcal per poder desenvolupar-les.
- Finalment, agraïm a totes les persones que han format part del grup de treball la seva dedicació, ja que sense elles no ens hagués estat possible haver realitzat aquesta tasca.